



KOCIEWIE

czeka na Ciebie

Numer 11(107) / 2013 29 listopada 2013 r.
Egzemplarz bezpłatny ISSN 1898-5386

**Wręczono medale
Za zasługi dla obronności kraju**

Akcja „Szlachetna Paczka”

**Powstanie farma wiatrowa
w Bolesławowie**

Studnie zapomniane - studnie złe



Wyróżnienia Ministra Obrony Narodowej

Za zasługi dla obronności kraju

W dniu 20 listopada 2013 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim odbyła się niecodzienna uroczystość. W uznaniu za-

slug położonych w dziedzinie rozwoju i umacniania obronności Rzeczypospolitej Polskiej,



Odznaczeni medalami Ministra Obrony Narodowej wraz z przedstawicielami Zarządu Powiatu Starogardzkiego i Komendy WKU w Gdańsku.



Ceremonia odznaczenia Gertrudy Chyły złotym medalem „Za zasługi dla obronności kraju” przez komendanta WKU w Gdańsku - ppłk Jacka Wierciocha.

Minister Obrony Narodowej, na wniosek Wojskowej Komendy Uzupełnień w Gdańsku przyznał honorowe medale za zasługi dla obronności kraju trojgu mieszkańcom Powiatu Starogardzkiego. Złoty medal otrzymała Gertruda Chyła mieszkanka Mirotek w gminie Skórcz – matka obecnego Wicestarosty Starogardzkiego Kazimierza Chyły. Natomiast srebrne medale przyznano małżeństwu Teresie i Zygmuntowi Jędrzejewskim zamieszkałym w Piecach, gm. Kaliska. Uroczystego wręczenia tych zaszczytnych wyróżnień dokonał Komendant Wojskowej Komendy Uzupełnień w Gdańsku ppłk Jacek Wier-

cioch w asyście Starosty Starogardzkiego Leszka Burczyka, Wicestarosty Kazimierza Chyły, Członka Zarządu Patryka Gabriela i ppłk Andrzeja Zdrowowicza – Naczelnika Wydziału Zarządzania Kryzysowego. Warto dodać, iż Medal za Zasługi dla Obronności Kraju przyznaje się jako wyraz szczególnego uznania rodzicom, którzy wychowali swoje dzieci na wzorowych i ofiarnych żołnierzach. Złoty medal przyznaje się rodzicom, których co najmniej pięcioro dzieci pełniło nienagannie czynną służbę wojskową, lub co najmniej troje z nich pełniło zawodową służbę wojskową. Natomiast srebrny medal otrzymują rodzice, których troje lub czworo dzieci pełniło nienagannie czynną służbę wojskową.

Wszystkim wyróżnionym rodzicom serdecznie gratulujemy i życzymy zdrowia oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

Red.

Egzemplarz bezpłatny, nakład 3000 egz., ISSN 1898-5386

Wydawca: Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, 83-200 Starogard Gdański

Redaktor naczelny: Tomasz Wiczyński. Redakcja: Wiesław Warchoł, Krzysztof Powierza, Stefan Galiński.

Kontakt z Redakcją: biuletyn@powiatstarogard.pl, tel. 58-767-36-00

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania otrzymanych tekstów. Druk: Drukarnia TOP DRUK - Łomża

Na okładce: Konferencja pn. Partnerstwo Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły w ZF Polpharma S.A. w Starogardzie Gdańskim.

Partnerstwo Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły, konferencja w Polpharmie



W dniu 22 listopada 2013 r. w sali audytoryjnej Zakładów Farmaceutycznych Polpharma S.A. w Starogardzie Gdańskim odbyła się konferen-



Prof. Grzegorz Kołodko podczas konferencji omówił problem globalizacji i przyczyny kryzysu gospodarczego.

cja pn. Partnerstwo Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły. Zorganizowano ją w ramach partnerstwa pomiędzy pięcioma powiatami: sztumskim, kwidzińskim, malborskim, tczewskim i starogardzkim. Oprócz władarzy partnerskich powiatów, w konferencji udział wzięło wielu znamienitych gości i prelegentów. Zaproszenie do udziału w konferencji przyjęli m.in.: prof. Grzegorz Kołodko – Wicepremier i Minister Finansów w latach 1994 – 97 i 2002 – 2003, Wicemarszałek Województwa Pomorskiego Wiesław Byczkowski, i Marcin Nowicki – Dyrektor w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową. Konferencję otworzył i wprowadził zebranych do dyskusji dyrektor Marcin Nowicki, który wyjaśnił zebranym ideę Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły. W swoim wystąpieniu stwierdził, że dzisiaj nie można mówić o powstawaniu innowacyjnych rozwiązań, tworzeniu nowych pomysłów oraz inicjatyw gospodarczych bez szeroko rozumianej współpracy i partnerstwa. W obecnej dobie o rozwoju społecznym decydują mentalne pomosty tworzone między ludźmi, umiejętność wzajemnego słuchania, poszanowania i zrozumienia. W innym przypadku nie może być mowy o rozwoju i postępie gospodarczym oraz społecznym. O znaczeniu ponadlokalnej współpracy dla rozwoju Województwa Pomorskiego mówił Wicemarszałek Województwa Wiesław Byczkowski, który stwierdził, że tego rodzaju partnerstwo jak Obszar Gospodarczy Dolnej Wisły znakomicie wpisuje się w priorytety Strategii Województwa Pomorskiego na lata 2014 -2020 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego w kolejnym okresie finansowania ze środków Unii Europejskiej.

Natomiast profesor Grzegorz Kołodko omówił problemy współczesnego świata, w tym postępującą globalizację i kryzysy gospodarcze. W ocenie referującego globalizacja jest dobrym pomysłem na przyszłość ludzkości. Powinna być jednak bardziej nasycona treściami społecznymi, traktującymi każdego człowieka podmiotowo. Według prof. Kołodki dzisiaj problemem polskiego społeczeństwa jest nasza mentalność i niewystarczająca tolerancja dla innych obszarów kulturowych, co powoduje, że nie jesteśmy do końca otwarci na wielokulturową globalizację. Podsumowaniem konferencji była dyskusja panelowa, w której uczestniczyli wszyscy zebrani goście i gospodarze tego ważnego dla naszej gospodarczej przyszłości wydarzenia.

...„Idea utworzenia partnerstwa w ramach Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły powstała kilka lat temu. Ostatni nasz projekt miał na celu rozwinięcie tego partnerstwa, tak abyśmy mogli pójść o parę kroków dalej. Naszym zamiarem jest stworzenie warunków sprzyjających dla rozwoju gospodarczego całego subregionu Dolnej Wisły. Chcemy przyciągnąć większych i poważnych inwestorów, którzy będą chcieli ulokować swoje inwestycje na naszym terenie. Pojedynczy po-



Wszyscy samorządowcy w Partnerstwie Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły widzą szansę na rozwój regionu.

wiat, czy gmina z pewnością posiada określone atuty, jednak są one nieporównywalnie mniejsze, w stosunku do obszaru, który jest zamieszkiwany przez kilkaset tysięcy ludzi. Ten właśnie atut chcemy wykorzystać w Partnerstwie Obszaru Gospodarczego Dolnej Wisły...” – powiedział Starosta Starogardzki Leszek Burczyk.

Red.

Krajobraz Kociewia- tradycje i współczesność

Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Starogardzie Gdańskim, po raz kolejny zorganizowało Kociewski Konkurs Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży pn. „Krajobraz Kociewia-tradycje i współczesność”. Celem konkursu jest stworzenie możliwości jak najszerszego udziału dzieci i młodzieży w dziedzinie sztuk plastycznych i fotograficznych oraz konfrontacja artystycznych osiągnięć rówieśniczych. Dzięki konkursowi nauczyciele i instruktorzy prowadzący zajęcia plastyczne i warsztaty fotograficzne mieli również możliwość wymiany swoich doświadczeń metodycznych i artystycznych. Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Starogardzie Gdańskim skierowało tę ofertę kulturalną do szkół i przedszkoli z terenu całego Kociewia. Jest to więc znakomita forma upowszechniania edukacji regionalnej i krzewienia naszego dziedzictwa kulturowego. W tym roku na konkurs wpłynęło 477 prac w kategorii twórczość plastyczna i 56 fotografii. Ich autorami były dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu trzech kociewskich powiatów: starogardzkiego, tczewskiego i świeckiego. Tak duże zainteresowanie konkursem cieszy organizatorów i utwierdza w przekonaniu, że warto kontynuować tę formułę. Według Jury oceniającego, w którego skład weszli: Józef Olaszynka, Mirosława Möller i Tadeusz Majewski, poziom artystyczny nadesłanych prac był wysoki. Widoczna dziecięca wrażliwość i ciekawe ujęcie tematyki sprawiła Jury niemałą trudność w wyborze najlepszych prac. Po burzliwych obradach wytypowano następujących laureatów:



Nagrodzona praca Joanny Rózek z ZSP w Kaliskach w kategorii szkół gimnazjalnych.

Kategoria przedszkola:

I miejsce ex equo: Maja Gabryel z MPP nr 5 w Starogardzie Gd. i Lena Wojewoda z MPP nr 3 STG, II miejsce Kinga Malarska z MPP nr 5 w Starogardzie Gdańskim, III miejsce Dominik Homa z SP w Smętowie Granicznym

Kategoria szkoły podstawowe I-III (malarstwo): I miejsce Julia Kaczmarek z PSP nr 2

w Starogardzie, II miejsce Oliwia Zielińska, III miejsce Dagma Glazer z PSP nr 4 (filia) w Starogardzie Gd.

Kategoria szkoły podstawowe I-III (fotografia): Nagrody przyznano Krzysztofowi Szweda z PSP Wielki Bukowiec i Pawłowi Polaszek z PSP w Jabłowie.

Kategoria szkoły podstawowe IV-VI (malarstwo): I miejsce Natalia Sitkiewicz SP Gruczno, II miejsce Maciej Kędziorski PSP nr 6 Starogard, III miejsce Marlena Ciesielska PSO Kamionka. **Kategoria szkoły podstawowe IV-VI (fotografia):** Nagrody przyznano: Weronice Polc, Marcinowi Baska i Marcelinie Jeleń.

Kategoria gimnazja (malarstwo): I miejsce Joanna Rózek ZSP w Kaliskach, II miejsce Martyna Łędzka, III miejsce Paweł Laskowski z PG w Lubichowie. **Kategoria gimnazja (fotografia):** Nagrody przyznano: Michałowi Kotłowskiemu, Weronice Komperda i Weronice Piłat. W kategorii szkół ponadgimnazjalnych nagrody za swoje plastyczne prace zdobyły Katarzyna Kuczkowska z I LO w Starogardzie Gdańskim i Róża Wiktorowicz z OPP w Starogardzie Gdańskim. W kategorii fotografia najwyżej oceniono Dorotę Osowicką i Agatę Wiecką. Wszystkim uczestnikom i laureatom serdecznie gratulujemy i zapraszamy do udziału w kolejnych naszych konkursach.

Red.

Nowe komputery dla policji



Zestawy komputerowe z rąk Starostów Powiatu Starogardzkiego odebrał Komendant Powiatowej Policji.

20 listopada br. Starosta Starogardzki Leszek Burczyk w obecności Wicestarosty Kazimierza Chyły przekazał policjantom cztery nowe zestawy komputerowe. Ich zakup sfinansowany został ze środków Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim w ramach porozumienia podpisanego z Komendą Wojewódzką Policji w Gdańsku. Sprzęt w imieniu funkcjonariuszy odebrał Komendant Powiatowej Policji w Starogardzie Gdańskim insp. Mirosław Czarnecki. Nowe komputery będą wykorzystywane w codziennej pracy przez funkcjonariuszy z tutejszej jednostki.

Red.

Dyżury Radnych

Uprzejmie informujemy wszystkich zainteresowanych, że pod numerem tel. 58/536 83 61 można umówić się na spotkanie z Radnymi Klubu Platformy Obywatelskiej.

Gmina Skarszewy: Wiesław Brzowski, Andrzej Flis.

Gminy Starogard Gdański i Bobowo: Tomasz Rogalski, Patrycja Błańska, Henryk Świadek.

Gmina Miejska Starogard Gdański: Patryk Gabriel, Mirosława Möller, Wiesław Wąsik, Robert Wierzba, Władysław Prabucki.

Gmina Kaliska, Osieczna, Lubichowo, Czarna Woda: Bogdan Czaja.

oraz

Radną Rady Powiatu Klubu Solidarna Polska - Oleną Pilkiewicz pod numerem tel. 602113261.

Odpowiedz na akcję „Szlachetna Paczka”

Szlachetna Paczka ma już trzynaście lat. Po raz pierwszy została zorganizowana w Krakowie w 2000 roku. Wtedy grupa studentów duszpasterstwa akademickiego prowadzona przez ks. Jacka Stryczka (dziś prezesa Stowarzyszenia WIOSNA) obdarowała 30 ubogich rodzin. Dzisiaj projekt SZLACHETNEJ PACZKI ma charakter ogólnopolski i jak żadna inna akcja charytatywna w Polsce, łączy działania setek tysięcy osób. W 2013 roku Szlachetna Paczka jest organizowana w 508 lokalizacjach w całej Polsce. Jedną z tych lokalizacji jest teren naszego powiatu (gminy Osieczna, Lubichowo i okolice). Na prośbę koordynatora i lidera szlachetnej paczki na



SZLACHETNA PACZKA
łączy biednych i bogatych
www.szlachetnapaczka.pl



rejon powiatu starogardzkiego Magdaleny Apostołowicz drukujemy obszerny fragment jej listu z prośbą o upowszechnienie tej wartościowej akcji.

...*"Trwa projekt „Szlachetna Paczka” www.szlachetnapaczka.pl W całej Polsce dzieją się prawdziwe cuda! Szlachetne paczki przygotowują całe rodziny, grupy znajomych i przyjaciół, firmy, instytucje, redakcje, parlamentarzyści... Zachęcamy więc mieszkańców powiatu starogardzkiego, aby włączyli się do naszej akcji i pomogli w ten sposób wielu potrzebującym. Szczególnie w okresie zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia. Nela marzy o różowej sukience. Pan Jan o... gumofilcach, a pani Maria o tym, by móc ugotować dzieciom ciepły obiad. Takie właśnie są marzenia naszych, leśnych rodzin. Czy to dużo? My działamy w rejonie Gmin Osieczna i Lubichowo oraz w ich okolicach. W tych rejonach Borów Tucholskich czekają rodziny, którym źle się w życiu wiedzie. Samotność, starość, choroba, nieszczęście – oto ich codzienność... Ale możemy im pomóc! Nasze rodziny mieszkają w sercu Borów Tucholskich. Dokoła tylko lasy, lasy i lasy... Oni codziennie pokonują wiele trudności, by móc choć skromnie żyć. Utrzymują się głównie z lasu, w okolicy brak zakładów pracy, a do miasta daleko. Jest naprawdę ciężko. Nie mają wielkich marzeń... Dlatego proszę Was - przygotujcie paczkę dla jednej z takich rodzin, naprawdę w wielkiej potrzebie. Zaprosicie znajomych i przyjaciół – razem łatwiej zorganizować taką pomoc. Jak to zrobić? Wystarczy wejść na www.szlachetnapaczka.pl, wybrać opcję „wybieram rodzinę” i dalej iść wg ścieżki - woj.pomorskie, gmina Osieczna. Wówczas zobaczycie opisy konkretnych rodzin, ich potrzeby i smutki. Najczęściej Rodziny potrzebują żywności i butów na zimę dla dzieci. Pomóżcie nam!"...*

Magdalena Apostołowicz
lider rejonu SZLACHETNA PACZKA
- GMINA OSIECZNA I LUBICHOWO

Dzień Dobrego Uczynku

Dzień 17 listopada 2013r. został ogłoszony dniem dobrego uczynku. Ta piękna inicjatywa ma na celu niesienie bezinteresownej pomocy osobom potrzebującym, a także poświęcenie swojego wolnego czasu drugiemu człowiekowi.



Dzięki akcji dzieci w szpitalu mogły poznać bohaterów wielu bajek.

wi. Młodzież I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej - Curie jest bardzo wrażliwa i chętna do niesienia pomocy innym, dlatego też chętnie włączyła się w akcję. ...*"Postanowiliśmy ten dzień poświęcić małym pacjentom udając się na oddział pediatryczny Kociewskiego Centrum Zdrowia w Starogardzie Gdańskim, gdzie*



Na twarzach dzieci widać było radość.

młodzi pacjenci niecierpliwie już na nas czekali"... Uczniowie starogardzkiego ogólniaka: Jędrzej, Marta i Adrian przepięknie i z wielkim zaangażowaniem czytali małym pacjentom bajki. ..."Dzięki nam dzieciaki poznały historię Kubusia Puchatka, Królowny Śnieżki i innych bohaterów z naszego dzieciństwa. Było nam bardzo miło, kiedy widzieliśmy uśmiechy i radość na twarzach maluchów. Akcja bardzo nam się podobała, bo przyniosła zadowolenie nie tylko naszym młodszy kolegom, ale również i nam!"...**

Red.

Unijne fundusze w Czarnej Wodzie

„Ola i Krzys, to przedszkolacy od dziś” – to tytuł projektu Gminy Czarna Woda, który uzyskał pozytywną ocenę Zarządu Województwa Pomorskiego oraz dofinansowanie ze środków unijnych w kwocie 239 255,73 zł. Inicjatorem projektu jest Gmina Miejska oraz Przedszkole Publiczne w Czarnej Wodzie. Projekt zajął pierwsze miejsce w rankingu wniosków złożonych w ramach otwartego konkursu nr 02/POKL 9.1.1/2012, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych, świadczonych w systemie oświaty, Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej. Niniejszy projekt jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane przez mieszkańców Czarnej Wody wychowujących dzieci w wieku przedszkolnym. Chodzi między innymi o pilne zaspokojenie potrzeb związanych z brakiem wolnych miejsc dla dzieci w grupach przedszkolnych. Dlatego też głównym celem projektu jest upowszechnienie edukacji przedszkolnej poprzez zwiększenie uczestnictwa 16 dzieci w wieku 3-5 lat w wychowaniu przedszkolnym w Gminie Miejskiej Czarna Woda w latach 2013-2015. Całkowita wartość projektu wynosi 281 477,33 zł. z czego kwota 239 255,73 zł pochodzi ze środków Unii Europejskiej, pozyskanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Przyznane dofinansowanie



Dzięki dofinansowaniu z UE przedszkole przyjmie 16 nowych wychowanków.

pozwoli na utworzenie dodatkowej grupy przedszkolnej dla 16 dzieci w wieku 3-5 lat, zmodernizowanie i wyposażenie sali, w której będą odbywać się zajęcia. Dzieci oprócz realizacji zajęć w ramach podstawy programowej, będą uczyły się języka angielskiego. Ponadto korzystać będą z zajęć gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej, zajęć plastycznych, muzycznych oraz logopedycznych. W ramach projektu planowane są także wyjazdy dydaktyczno-rekreacyjne dzieci i rodziców biorących udział w projekcie, np. do Ogrodu Zoologicznego w Gdańsku, Skansenu we Wdzydzach Kiszewskich, czy do kina lub teatru. Szczególnie cenne dla rodziców będą zajęcia z psychologiem, które mają być pomocne w doskonaleniu własnych metod wychowawczych. Przewidziane są również pikniki integracyjne dla nowo utworzonej grupy, dzięki którym możliwe będzie zacieśnianie więzi rodzinnych uczestników oraz prezentacja nabytych umiejętności dzieci. W ramach projektu zostanie dodatkowo zatrudniony nauczyciel wychowania przedszkolnego. Dzieci objęte projektem korzystać będą również z usług nauczyciela j. angielskiego oraz innych nauczycieli i specjalistów w zakresie: logopedii, plastyki, muzyki i tańca, gimnastyki korekcyjnej i psychologii. Autorami projektu są: Z-ca Burmistrza Czarnej Wody Łukasz Łangowski, dyrektor MBP Joanna Gwidźda oraz Dyrektor Przedszkola w Czarnej Wodzie Mirosława Wróbel.



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Z dziada pradziada

- kultura ludowa Kociewia



Fotografia z okładki albumu.

Niedawno ukazała się nowa pozycja książkowa związana z regionem Kociewie. Mowa o albumie „Z dziada pradziada – kultura ludowa Kociewia”, wydanym z inicjatywy Stowarzyszenia Kobiety Kwiaty Kociewia. Pomysł wydania albumu poprzedzony został cyklem spotkań i warsztatów etnograficznych prowadzonych pod kierunkiem etnologa Kamalii Gillmeister – pracownika Tczewskiej Fabryki Sztuk. Przedmiotem warsztatów było poznanie m.in. zwyczajów ludowych, obrzędów świątecznych, wierzeń, sztuki ludowej, haftu i budownictwa na Kociewiu. Na potrzeby wydawnicze zorganizowano szereg sesji zdjęciowych w plenerach, których celem było zobrazowanie życia dawnych mieszkańców kociewskich wsi. Udział w tych sesjach wzięły członkinie stowarzyszenia, kociewskich zespołów folklorystycznych i kół gospodyń wiejskich. Zdjęcia wykonano w malowniczych plenerach, charakterystycznych dla krajobrazu Kociewia m.in. w miejscowościach Długie, Tczew, Pelplin, Nowa Cerkiew, Gniew, Starogard Gdański i Lipy. ...*„Mam nadzieję, że album, który się ukazał, stanie się oryginalną formą promocji naszego Kociewia i zachęci młodych do regionalizmu. Gorąco polecam lekturę tego albumu, który pomoże czytelnikowi przenieść się w czasy naszych dziadów i pradziadów”*... zachęca Alina Jeleń – prezes Stowarzyszenia. Publikacja została dofinansowana ze środków Starostwa Powiatowego w Starogardzie Gdańskim, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego oraz ze środków Programu „Działaj Lokalnie VIII” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Lokalną Grupę Działania „Chata Kociewia” w Nowej Wsi Rzeczej.

Red.

W starogardzkim „ekonomiku” ruszył nowy projekt COMENIUS

W Zespole Szkół Ekonomicznych w Starogardzie Gdańskim ruszył międzynarodowy projekt Comenius pod hasłem „Nasze wspólne europejskie korzenie”. Pierwsze spotkanie krajów partnerskich odbyło się w dniach 04-08 listopada 2013 r. w przepięknym katalońskim miasteczku Olot, położonym w prowincji Girona w Hiszpanii.

W projekcie udział bierze 5 szkół: Cor de Maria (Olot, Katalonia), Dante Alighieri z Rawenny (Włochy), Bishop Vaughan School ze Swansea (Walia), Özel Çağ Koleji (Mersin, Tarsus w Turcji) oraz Zespół Szkół Ekonomicznych ze Starogardu Gdańskiego. Polską grupę uczestników projektu reprezentowały uczennice Technikum Obsługi Turystycznej ZSE w Starogardzie Gdańskim - Karolina Olejniczak, Jagoda Trygalska, Karolina Gerigk i Michalina Mazur oraz opiekunowie: koordynator wymiany - Sylwia Borzyszkowska, polonistka Lucyna Bielińska - Sytek i dyrektor szkoły Tadeusz Burczyk.

Celem projektu jest wymiana doświadczeń i poznanie kultur krajów uczestniczących w tym przedsięwzięciu. Efektem projektu będzie stworzenie produktu końcowego, który będzie owocem wspólnej pracy wszystkich uczestników. Powstanie strona internetowa, album Picassa, blog oraz różnego rodzaju prezentacje, filmy i wystawy. Stworzone publikacje będą ukazywać różnorodność kultur europejskich. Uczniowie wraz z nauczycielami będą szukać wspólnych korzeni łączących poszczególne kraje na płaszczyźnie historii, kultury, języka oraz filozofii i tradycji. Głównym zadaniem uczestników projektu będzie odnalezienie różnic i podobieństw, jakie występują w tym zakresie w tych krajach. Pozwoli to przede wszystkim młodym ludziom zrozumieć, a przez to i uszanować mieszkańców krajów o odmiennej kulturze, co powinno charakteryzować świadomych obywateli Europy. Projekt ma pomóc zbudować pomost między różnymi krajami, ma kształcić umiejętność odczuwania empatii oraz uczyć



Uczniowie ZSE w Starogardzie Gdańskim wraz z opiekunami.

w którym się aktualnie znajdują. Spotkanie w Hiszpanii było okazją do podzielenia się zadaniami na kolejne miesiące. Poznaliśmy naszych partnerów, ich szkoły, kraje oraz niektóre tradycje. Uczniowie zamieszkali wraz ze swoimi rówieśnikami z Hiszpanii w ich rodzinnych domach. Zwiedziliśmy Olot i okolice, poznaliśmy władze miasta oraz system edukacji w Katalonii. Zwiedziliśmy klasztor z IX w. w miejscowości Ripoll, gdzie benedyktyni przepisywali księgi pochodzące także ze wschodnich kręgów kul-



W projekcie COMENIUS biorą udział przedstawiciele pięciu szkół z: Hiszpanii, Włoch, Wielkiej Brytanii, Turcji i Polski.

uczestników tolerancji. Istotne jest również budowanie pozytywnych relacji pomiędzy młodymi ludźmi poprzez stymulowanie ich do komunikowania się w różnych językach używanych w Europie. Priorytetem projektu jest mobilność uczestników, którzy dzięki odbytym podróżom, bliskim kontaktom partnerskim, wizytom w rodzinnych domach, będą mogli poznać się nawzajem, w tym również poznać tradycje i obyczaje kraju,

turowych m.in. azjatyckie i muzułmańskie. Poznaliśmy tajniki przepisywania ksiąg podczas warsztatów w skrypcorium, gdzie uczyliśmy się posługiwać gęsim piórem. Zobaczyliśmy także najbardziej znany zabytek architektury modernistycznej – bazylikę Sagrada Familia w Barcelonie. Podziwialiśmy Barcelonę modernistyczną Gaudiego oraz katalońską odmianę gotyku charakterystyczną dla tego miasta. Wizyta w Hiszpanii była również okazją do szlifowania umiejętności posługiwania się językiem angielskim, którego znajomość dała wszystkim możliwość poznania wielu wspaniałych, otwartych i interesujących ludzi. Każdy z nas przywiózł z Hiszpanii masę drogocennych doświadczeń i wspomnień, które zachowamy do końca życia. Po raz kolejny potwierdzają się słowa staropolskiego powiedzenia „podróże kształcą” – uczestnicy Comeniusa, są tego żywym przykładem.

(L.B.)

Powstanie farma wiatrowa w Bolesławowie

W okolicach miejscowości Bolesławowo w Gminie Skarszewy planowana jest budowa parku wiatrowego. Według wstępnych informacji otrzymanych od firmy realizującej projekt farmy wiatrowej, na inwestycję składać będą się cztery wiatraki wraz z infrastrukturą towarzyszącą w postaci dróg dojazdowych, placów montażowych i przyłącza energetycznego. Łączna moc zainstalowana planowanej farmy wiatrowej nie przekroczy

12 MW. Wyprodukowana energia elektryczna wystarczy do zaspokojenia rocznego zapotrzebowania na prąd dla ponad 13 tys. gospodarstw domowych. Inwestycja w znaczący sposób zwiększy budżet Gminy Skarszewy, gdzie z tytułu podatku wpływać będzie około 320.000 zł rocznie. Z kolei z tytułu dzierżawy gruntu Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim, które na podstawie zawartej w ubiegłym roku z inwestorem umowy dzierżawy udostępnia grunt pod budowę i eksploatację elektrowni wiatrowych, zyska rocznie ponad 278.000

zł w formie czynszu dzierżawnego. Podkreślić warto, że wymienione kwoty będą wpływały do budżetów niezależnie od koniunktury gospo-

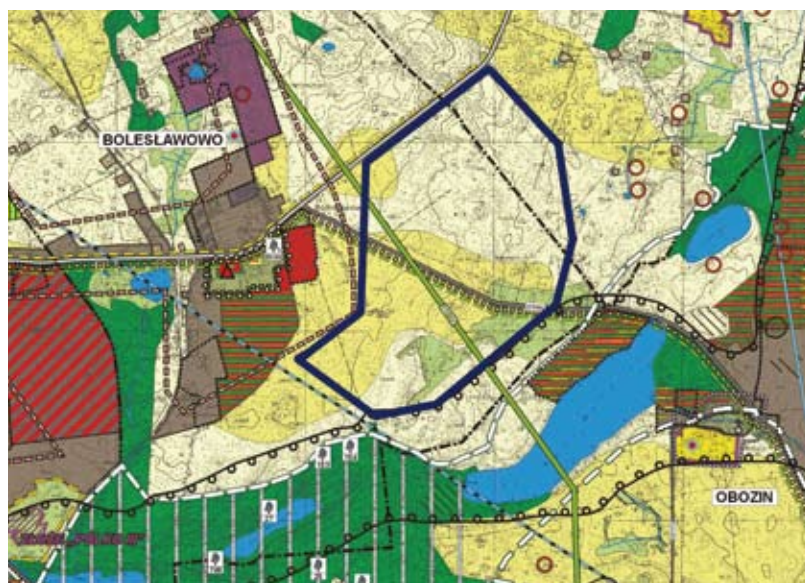
darczej, co umożliwi stabilne planowanie wydatków i inwestycji.

Inwestycje w energetykę wiatrową, to nie tylko wpływy z podatków. Za ich rozwojem przemawia szereg zalet:

- jest czysta ekologicznie, nie powoduje emisji CO₂ i substancji szkodliwych do środowiska;
- uniezależnia od konwencjonalnych elektrowni i paliw kopalnych takich jak: gaz, węgiel czy ropa naftowa, których złoża stale się zmniejszają;
- zapewnia różnorodność energetyczną i zwiększa bezpieczeństwo kraju;
- energia wiatru nie wyczerpuje się, co czyni ją niekończącym się źródłem mocy;
- elektrownie wiatrowe dostarczają nowych miejsc pracy, w tym także dla lokalnych przedsiębiorstw zajmujących się montażem lub konserwacją



Mapa przedstawiająca planowaną lokalizację wiatraków.



Obszar planowanej inwestycji - farmy wiatrowej.

tych urządzeń;

- jest jednym ze źródeł energii odnawialnej, z których Polska do 2020 roku musi pozyskiwać 15% energii, a zastosowanie tego typu elektrowni pozwoli zrealizować i dotrzymać unijne limity, w przeciwnym razie Polska będzie płacić wysokie kary.

W Polsce obowiązuje wiele rygorystycznych przepisów ograniczających budowę farm wiatrowych. Są one utrudnieniem dla inwestorów i wydłużają proces inwestycyjny, jednak zapewniają bezpieczeństwo okolicznym mieszkańcom oraz są przyjazne dla środowiska. W ramach procedur związanych z uzyskaniem pozwolenia na budowę farm wiatrowych trzeba spełnić wiele warunków. Należą do nich między innymi:

- konsultacje społeczne;
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. [Dz. U. Nr 92 poz. 880 z 2004r.] wykluczająca możliwość lokalizowania farm wiatrowych na terenach Parków Narodowych, czy Rezerwatów Przyrody.

dokończenie na str. 9

dokończenie ze str. 8

- rozporządzenia wojewodów, które mówią o konieczności uwzględniania podczas projektowania farm wiatrowych Parków Krajobrazowych i ich otulin oraz Obszarów Chronionego Krajobrazu i Zespołów Przyrodniczo Krajobrazowych.
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, pozwalające na zachowanie bezpiecznych odległości elektrowni wiatrowych od siedzib ludzkich.
- Ustawa z dn. 3 października 2008 r. o (...) ocenach oddziaływania na środowisko, według której podczas realizacji projektu farmy wiatrowej należy przeprowadzić w ramach ochrony przyrody bardzo skomplikowaną procedurę środowiskową.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące lokalizacji obiektów energetyki wiatrowej na obszarach Natura 2000;
- potrzeba uzyskania szeregu uzgodnień i zezwoleń wynikających z ustawodawstwa w tym m.in. z Ustawy z dn. 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane, Ustawy z dn. 10 kwietnia 1997 r. Prawo Energetyczne, Ustawy o oś, Ustawy z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- wytyczne Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych.

Wyżej wymienionym aktom prawnym, wytycznym i szeregowi procedur administracyjnych poddany zostanie również inwestor, który planuje budowę farmy wiatrowej w Bolesławowie. Dotychczas na potrzeby parku wiatrowego w okolicach Bolesławowa inwestor wykonał już roczny monitoring przelotów ptaków i nietoperzy występujących w obszarze oddziaływania inwestycji. Na podstawie wyników tego raportu zmieniona została pierwotna lokalizacja wiatraków, tak aby wyeliminować ich negatywny wpływ na lokalne środowisko przyrodnicze. Dzięki wykonanym badaniom terenowym oraz w oparciu o symulacje komputerowe, lokalizacja wiatraków zostanie tak dobrana, aby wyeliminować również wszelkie uciążliwości dla okolicznych mieszkańców.

Red.

Studnie zapomniane - studnie złe

Nawet kilkadziesiąt tysięcy złotych można zapłacić za fachowe zasypanie nieużywanej studni. To poważna bariera, właściciele odkładają sprawę na później, albo w ogóle zapominają o tym ujęciu wody. Z powierzchni ziemi nie widać, co z głębin przenika do okolicznych wód podziemnych.... „Nieeksploatowane ujęcia wód podziemnych są najpoważniejszym zagrożeniem krytycznej infrastruktury gospodarki wodnej, jednym z ognisk zanieczyszczeń warstwy wodonośnej. Pozostawione bez zabezpieczeń, z powodu braku świadomości i powagi zagrożenia, zostają zamienione w szamba, miejsca gromadzenia ścieków i odpadów” – alarmowali trzy lata



W krajowej ewidencji odnotowano dotychczas prawie 14 tys. nieczynnych studni.

temu Ewelina Baumgart i Józef Flizikowski z Instytutu Technik Wytwarzania UTP w Bydgoszczy na łamach specjalistycznego dwumiesięcznika „Inżynieria i Aparatura Chemiczna”. I apelowali: należy rozwijać działania prawne i technologiczne dla prawidłowej likwidacji nieczynnych ujęć wody. Nieużytkowane otwory studzienne zaliczyli do najważniejszych ognisk zagrożeń zanieczyszczających i mających wpływ na jakość wód podziemnych, obok takich ich źródeł, jak zakłady przemysłowe, stacje paliw, komunikacja i jej produkty z dróg krajowych, czy źle funkcjonujące składowiska odpadów komunalnych. Minęło kilka lat od tej publikacji, a problem jest wciąż aktualny.

Groźne skażenia

W „Przeglądzie istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy”, obszernym dokumencie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, skierowanym w minionym roku do konsultacji społecznych, jeden z podrozdziałów poświęcono problemom związanym z nieprawidłowym utrzymaniem istniejących studni i terenów wokół nich oraz brakiem obowiązku ich likwidacji. I tam wyraźnie wskazano, że ma to negatywny wpływ na jakość użytkowych poziomów wodonośnych. Wyjaśniono, że bezpośrednia migracja zanieczyszczeń rolniczych i komunalnych z powierzchni terenu może spowodować wystąpienie w wodach pitnych or-

dokończenie na str. 10

dokończenie ze str. 9

Studnie zapomniane - studnie złe

ganizmów chorobotwórczych, stwarzających zagrożenie epidemiologiczne, azotanów i azotynów, amoniaku, związków fosforu i innych zanieczyszczeń fizyko-chemicznych, wykazujących działanie toksyczne

i rakotwórcze. Gdy z otworów studziennych przestaje się pobierać wodę, po jakimś czasie może dojść do skażenia wód podziemnych na skutek przenikania ścieków bytowych, gnojówki i gnojowicy, pestycydów oraz innych substancji szkodliwych.

Stąd opinia, że poważnym problemem, groźnym dla wód podziemnych jest brak obowiązku opracowania projektów prac geologicznych na usunięcie studni o głębokości do 30 m wykonanych na potrzeby zwykłego korzystania z zasobów wodnych. Obecnie tylko na podstawie decyzji stwierdzającej wygaśnięcie pozwolenia wodno-prawnego można nakazać likwidację urządzeń wodnych, które zostały wykonane lub użytkowane na podstawie tego pozwolenia.

W ustawie – Prawo wodne, tylko jeden przepis wprost odnosi się do nieużytkowanych studni. To art. 54 ust. 6. Mówi on, że na wniosek właściciela ujęcia wody i na jego koszt, można wydać decyzję, nakładającą na właścicieli gruntów położonych na terenie ochrony pośredniej obowiązek zlikwidowania nieczynnych studni. Strefę ochronną ustanawia dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody, wskazując zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary, na których one obowiązują.

Więcej szczegółów na ten temat w tym akcie nie znajdziemy. Dr Małgorzata Woźniak, kierownik Programu Hydrogeozagrożenia Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytutu Badawczego wskazuje, że zagadnienia te są regulowane prawem wodnym i prawem geologicznym i górniczym, ale zaznacza, że uregulowania dotyczą raczej sposobu postępowania w przypadku procedury likwidacji otworu, a nie obowiązku tego typu działań.

Złote rączki

- Otwór hydrogeologiczny wykonany na podstawie prawa geologicznego i górniczego zostaje studnią po uzyskaniu pozwolenia wodno-prawnego na budowę urządzenia wodnego. Jest wtedy przystosowany do poboru wody podziemnej, tzn. zabudowany urządzeniami do poboru wody, pomiaru itp. Eksploatacja ujęcia wód podziemnych na cele inne niż zwykłe korzystanie z wód, odbywa się na podstawie pozwolenia wodno-prawnego. ...*"W Polsce nie*

ma regulacji prawnych, wymuszających na użytkowniku likwidację studni – urządzenia wodnego, które nie jest eksploatowane"... – mówi dr Małgorzata Woźniak. ...*"W prawie wodnym jest tylko mowa o nakazie utrzymania urządzenia wodnego we właściwym stanie technicznym"...* – dodaje. „Gdy jednak użytkownik ujęcia decyduje się na jego likwidację, nie znaczy to, że może on to zrobić na własną rękę. Źle przeprowadzona likwidacja studni powoduje poważne skutki dla warstwy wodonośnej, np. wprowadza zanieczyszczenia z pozostawionych, korodujących urządzeń i przenikające z powierzchni gleby” – wskazywali Ewelina Baumgart i Józef Flizikowski. Ścisła procedura likwidacji otworu hydrogeologicznego jest wyznaczona w prawie górniczym. Nie sprowadza się ona wyłącznie do prostych formalności papierkowych. Likwidacja wymaga przede wszystkim opracowania projektu robót likwidacyjnych otworu przez uprawnionego geologa i jego zatwierdzenia. Przedsięwzięcie nie polega bowiem na zasypaniu otworu ziemią, czy gruzem i jego przykryciu.

Zanim płyta zamknie otwór

Na likwidację studni głębinowych składa się wiele czynności - instrumentacja, usuwanie utopionych narzędzi, rur osłonowych, filtrów, a potem zasypywanie chlorowanym kruszywem, przywrócenie warstw nieprzepuszczalnych, oznaczenie zlikwidowanego obiektu cementową płytą. Na koniec musi być sporządzony protokół, który przedstawia stan techniczny studni i warunki hydrogeologiczne w danej lokalizacji.

- W wyniku likwidacji studni przywrócone są poszczególne warstwy gleby, pomiędzy którymi nie powinna dłużej przepływać woda. Sposoby na likwidację studni są różne, dobiera się je stosownie do indywidualnych warunków. Do głównych metod likwidacji należą: łutowanie, cementacja, zasypianie urobkiem. Cementacja jest najdroższą i najskuteczniejszą metodą. Jednak w przeważającej większości przypadków otwór wiertniczy zasypywany jest urobkiem, a jego ostatnie 5-10 m cementowane – informuje elbląska firma Odwierty.eu na swojej stronie internetowej. I ona, jak i inni przedsiębiorcy z branży podkreślają, że ten proces musi być zgodny z prawem. Leopold Śmiałkowski, prowadzący w Łodzi zakład studniarski od 1945 r., apeluje też do wyobraźni i sumienia: skutki źle przeprowadzonej operacji odczują przyszłe pokolenia. Dr Małgorzata Woźniak nie widzi jednak na razie powodów do alarmu.

...*"Oficjalnie nie ma danych, że nieczynna studnia stanowi zagrożenie dla wód podziemnych. Każdy przypadek należy rozpatrywać indywidualnie. Potencjalny wpływ nieczynnej studni na stan wód podziemnych zależy od wielu czynników: budowy geologicznej, warunków hydrogeologicznych, konstrukcji studni, jej stanu technicznego, lokalizacji otworu, zagospodarowania otoczenia studni itp."*... – tłumaczy. Uważa natomiast, że należałoby się zastanowić, dlaczego użytkownicy nie likwidują nieczynnych studni. Jej zdaniem przyczyn może być wiele. Po pierwsze to kosztuje, w zależności od głębokości i konstrukcji otworu, wydatek sięga od 10 tys. zł do 60 tys. zł (w rejonie Warszawy). Ponadto procedura administracyjna jest uciążliwa, kosztowna i długa. Niemalże również trzeba zapłacić za opracowanie kompletu dokumentacji - operat wodno-prawny, projekt robót geologicznych, dokumentację geologiczną z likwidacji otworu. Wreszcie nie ma odpowiednich regulacji prawnych.

Ramowa dyrektywa

Coś jednak trzeba z tym zrobić. Obowiązek osiągnięcia dobrego stanu wód nakłada Ramowa Dyrektywa Wodna, którą wprowadzono do pol-

dokończenie na str. 11

dokończenie ze str. 10

skiego prawa ustawą - prawo wodne. Ten cel wymaga usunięcia lub ograniczenia problemów gospodarki wodnej.

W raporcie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej zaznaczono, że trafna identyfikacja tych problemów pozwala na zastosowanie odpowiednich programów działań naprawczych, a istotne problemy odnoszą się przede wszystkim do aspektów ekologicznych.

Ponad 13 tys. nieczynnych studni

Centralny Bank Danych Hydrogeologicznych jest bazą danych prowadzoną przez Państwową Służbę Hydrogeologiczną, gromadzącą informacje o obiektach hydrogeologicznych w kraju (studnie, piezometry ujęcia, ujęte źródła). W bazie tej odnotowano do tej pory 13 767 obiektów hydrogeologicznych, nieczynnych według kategorii „eksploatacja”, tzn. nieczynnych studni.

Procedura administracyjna likwidacji studni:

- * Wykonanie operatu wodno-prawnego na likwidację studni, zgodnie z zakresem podanym w ustawie prawo wodne (konieczne są 2 egzemplarze i wersja elektroniczna).

- * Wniesienie opłaty skarbowej za wydanie decyzji wodno-prawnej. Postępowanie trwa 30 lub 60 dni od wszczęcia postępowania (według kodeksu postępowania administracyjnego).

- * Wykonanie projektu robót geologicznych na likwidację studni przez uprawnionego geologa, zgodnie z zakresem podanym w prawie geologicznym i górniczym (w 2 egz.).

- * Organ zatwierdzający projekt prac geologicznych zgodnie wysłał projekt robót geologicznych do zaopiniowania przez właściwego ze względu na miejsc wójta, burmistrza, prezydenta.

- * Zatwierdzenie projektu robót geologicznych, oznacza opłatę skarbową za wydanie decyzji. Postępowanie może trwać 30 lub 60 dni.

- * Zgłoszenie zamiaru przystąpienia do realizacji robót geologicznych właściwym organom na 2 tygodnie przed wejściem w teren.

- * Podjęcie prac likwidacji otworu.

- * Dokumentacja geologiczna inna z likwidacji otworu wiertniczego bez opłat skarbowych, wykonana przez uprawnionego geologa, zgodnie z prawem geologicznym i górniczym (w 3 egz.). Nie wymaga zatwierdzenia w drodze decyzji.

Źródło:

Miesięcznik „Ekologia i rynek”

*Artykuł ukazał się dnia 14 października 2013 r.
na stronie: ekorynek.com*

Światowy Dzień Walki z Cukrzycą

Światowy Dzień Walki z Cukrzycą (World Diabetes Day) obchodzony jest co roku 14 listopada. Ustanowiony został w 1991 r. przez Międzynarodową Federację Diabetologiczną (International Diabetes Federation; IDF) oraz Światową Organizacją Zdrowia (WHO). Data ta została wybrana nieprzypadkowo, gdyż upamiętnia urodziny Fredericka Bantinga, który razem z Charlesem Bestem odkrył insulinę w 1921 roku. Dzień ten obchodzony jest przez ponad 350 milionów ludzi z różnych regionów świata. Głównym celem akcji jest zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie przyczyn, objawów, sposobu leczenia i zapobiegania powikłaniom związanym z cukrzycą. W Polsce na cukrzycę choruje około dwa miliony osób. Chodzi tutaj o osoby, które zostały już zdiagnozowane, lecz według specjalistów, drugie tyle może żyć w nieświadomości, że ma problemy i



W ramach akcji zorganizowano trzy punkty pomiaru poziomu cukru we krwi, w których przebadano 330 osób.

powikłania związane z tą chorobą. Dlatego tak ważna jest profilaktyka i okresowe badania poziomu cukru we krwi. W związku z tym Światowy Dzień Walki z Cukrzycą okazał się idealnym momentem, aby przypomnieć mieszkańcom Powiatu Starogardzkiego o profilaktyce zdrowotnej oraz konieczności wykonywania rutynowych badań, szczególnie w kierunku cukrzycy. W ramach akcji walki z cukrzycą w dniu 14 listopada w Starostwie Powiatowym w Starogardzie Gdańskim, Urzędzie Miasta i Powiatowym Urzędzie Pracy, Kociewskie Centrum Zdrowia uruchomiło punkty pomiaru cukru we krwi. W każdym z tych punktów zainteresowane osoby mogły bezpłatnie skontrolować poziom cukru, ciśnienie, wagę ciała, oznaczyć BMI i uzyskać profesjonalną poradę pielęgniarską w zakresie profilaktyki cukrzycy. Punkty były czynne w godzinach od 7.30 – 10.30. W sumie przebadano 330 osób, z czego nieprawidłową wartość cukru stwierdzono u 18 osób, w tym 4 osoby były świadome swojej choroby. Jedna osoba ze względu na bardzo wysoką wartość cukru została skierowana do szpitala, gdzie została hospitalizowana na oddziale wewnętrznym. Świadczy to o tym, że tego rodzaju akcje są bardzo potrzebne, a ta ostatnia spełniła swoją rolę. Dzięki temu możemy uratować zdrowie i życie wielu osób.

Red.

**WOLENTAL MOJE
MIEJSCE**



**film
film**

STOWARZYSZENIE

ŁAN

[FACEBOOK.COM/STOWARZYSZENIE1](https://facebook.com/stowarzyszenie1)

Zaprasza →

na premiera filmu

Lubię Wolental

6 grudnia

Świetlica Wiejska w Wolentalu - godz 18.00

dla najmłodszych czekają mikołajkowe słodczyce



PARTNERZY



LANDSBERG



**AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE**

**POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI**

**POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION**



Projekt dofinansowano środkami Programu „Działaj Lokalnie VIII” Polsko – Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce oraz Ośrodek Działaj Lokalnie - Lokalną Grupę Działania Chata Kociewia”